

10 tisuća posjetitelja dođe na poluotok Pernat

CENTAR ZA ODRŽIVI RAZVOJ »GERBIN« TRI GODINE RADI NA REALIZACIJI SPECIFIČNE USTANOVE

Creski »Dvor« dobiva Muzej ovčarstva

Važno nam je dati primjer kako muzeji mogu postati pokretači razvoja i promjene razmišljanja pa je očito kako će morati doći do vidljive revitalizacije ovčarstva, kaže Mario Šlosar

Siniša PUČIĆ

Cjelokupni ruralni prostor otoka Cres-a započinje odlična brigom o ovčarstvu, a obitelji koje još uvijek njeguju taj vid otocne tradicijske aktivnosti to provode s malim brojem ovaca. Prepoznajući potencijal i važnost revitalizacije ovčarstva u cilju očuvanja kulturne materijalne i nematerijalne baštine vezane za ovu djelatnost, ali i mogućnosti njezine prezentacije u različite svrhe (edukativne, manifestativne, turističke i sl.), Centar za održivi razvoj »Gerbin« bivši Ekopark Pernat, osmislio je dugoročni koncept pod nazivom »Muzej ovčarstva«.

U tom kontekstu, u svibnju 2008. prvi korak počinje prezentacijom fotodokumentacije s četrnaest panoa s ciljem stalnog postava pod nazivom Tradicijsko ovčarstvo s detaljnim tekstualnim i vizualnim prikazom godišnje djelatnosti ovčarstva. Na taj način Centar se aktiv-

no uključuje u obilježavanje Međunarodnog dana muzeja s temom »Muzeji kao pokretači društvenih promjena i razvoja« te organizira stručnu raspravu o muzeološkim smjernicama glede ovčarstva.

Muliner ili kolovrat

U 2009. počinje projekt »Muzej ovčarstva: tradicijsko-znanje-edukacija« kojim se iznosi priča o interakciji vuna i oruđa za njezino predenje, do konačne pretvorbe u danas originalna, a također unikatne predmete za svakodnevnu uporabu (čarape, džemper). Ručno pripremanje i tkanje vune na ruralnom dijelu otoka Cres-a proizvodilo se, do unatrag 60-ak godina, na alatu lokalnog imena muliner, odnosno kolovrat. Mjesto Lubenice i okolni zaseci koristili su ga prilikom predjenja vune prede koje su najčešće koristili za pletenje vunenih čarapa. Za radionice, kao oblik prijenosa znanja, sve više se iskazivao interes među školskom populacijom, pa su se učenici viših razreda aktivno upoznali s cjelokupnim procesom rada mulinera, a proveli su i neko vrijeme pletući nit koja je objeđena iz prede na mulinera. Uvedba bila je to prilika da se javnosti prezentira prva replika mulinera proizšla iz stolarske radionice Fabia Fučić iz Cres-a. Centar za održivi razvoj je

Mario Šlosar predstavlja knjigu o mulinera

zbog raznovrsnih objektivnih okolnosti tek nakon dvije godine od prezentacije stalnog postava izložbe »Tradicijsko ovčarstvo« pristupio pripremi i objavi višeznačajne publikacije »Tradicijsko ovčarstvo otoka Cres-a: prilog istraživanja«, autorice Marine Jurković i Rebrićev te Centra kao izdavača, u svojstvu svojevrsnog kataloga izložbe, kojom su pomudri javnosti vrlo opsežan i dovoljno sistematiziran uradak o ovčarstvu kao višestoljetnoj svakodnevnoj djelatnosti otočana. Krajem siječnja 2010. promotivama je navedena publikacija u prihvatljivo preuređenom Arhitektonsko-kulturno-lokalskom kompleksu »Dvor« u kojem se, već godinu dana unatrag, nalazi i trajni postav navedene izložbe s raznovrsnim eksponatima koji se direktno odnose na ovčarstvo (muliner, klato, puta, grab, bun, greben, pleteni uporabni materijali i sl.).

I duže godine aktivnosti Centra bit će prvenstveno usmjerene na daljnje razvijanje dodatnih komponenti unutar tematike ovčarstva koje obuhvaćaju sve elemente osim prerade vune. To se prvenstveno odnosi na sistematiziranu obradu hrane koja je usko povezana s ovčijim mlijekom i mesom, korištenje i uporabnost ovčje kože/neobradene vune, koba i ritam življenja ovce u prirodnom okruženju. Nastavak će se s češćim radionicama glede upoznavanja pojedinih

elemenata unutar ovčarstva te osposobljavanjem članova Centra i volontera za samostalni rad na nekim uobičajenim poslovima kao što su strig ovce, korištenje mulinera, mužnja, izrada sira i drugo – poručio je predsjednik Centra Mario Šlosar. Kako navodi, sveobuhvaatan i detaljan kulturološki pristup ovčarstvu svakako treba u potpunosti pridonijeti oživotvorenju Muzeja ovčarstva kako bi se navedena otočna gospodarska djelatnost dovoljno stručno i zanimljivo prikazala javnosti.

PRERADA
Aktivnosti Centra bit će prvenstveno usmjerene na daljnje razvijanje dodatnih komponenti unutar tematike ovčarstva

Važna zadaća
 Osobito nam je važno motivirati mladu otočnu populaciju u uključivanje svih radnih procesa. Jer saznanja koja se generacijski prenose pridonose nesagledivim vrijednostima. Također važno nam je dati primjer kako muzeji mogu postati pokretači razvoja i promjene razmišljanja. Očito je kako će doći do vidljive revitalizacije ovčarstva, ali je svakako nužno da se sačuvaju elementi autotoničnosti i tradicijskog ovčarstva, dodaje Šlosar. Za sve to će biti važno, kompletno uređiti kompleks »Dvor« te naći model za trajni boravak stručne osobe za adekvatno vođenje svih nužnih muzejsko-galerijskih zadaća i održavanja kompleksa.

– Ako se uzme u obzir da cjelokupni prostor poluotoka Pernat tijekom šest i pol deset godina nije posjetiteljima, tada započeti muzeološki proces od strane Centra zahtijeva još konkretnije privlačenje i puno veći angažman od strane gradskih vlasti. Centar će, koliko god bude moguće, sve daljnje projekte partnerski provoditi sa svim relevantnim otočnim čimbenicima iz gospodarskih djelatnosti, ali i civilnog sektora. To će biti još jedna važnija zadaća u navedenom razdoblju ako se projekti namjeravaju prezentirati na zavidnoj razini izvan otocne, ali i županjske sredine – zaključuje Šlosar.

IZDVOJENO

BROŠURE

Osim publikacije nametnula se zamisao kako se pojedine tematske cjeline unutar djelatnosti ovčarstva također mogu samostalno obraditi i prezentirati, i to putem brošura uz pomoć kojih će se detaljno opisivati značajnije tematske aktivnosti grupirane na relaciji npr. vuna-oruđe-proizvod, ovca-hrana-život i slično. Prva u nizu više jezičnih brošura pod naslovom »Neprekinita nit mulinera« troje autora Jelena Durkin, Marijana Dlačić, Hrvoje Badurina, Centar za održivi razvoj prezentiraju javnosti u sklopu Međunarodnog dana muzeja. Brošura je izdana uz maksimalnu tematsku pomoć mnogih otočana, a osobito iz mjesta Belje, Cres, Lubenice, Orlic, Pernat i Žibčica. Kratki dokumentarni film pod nazivom »Muzej ovčarstva: strig i vuna« potpisuje autor Mladen Matunčić iz fotokluba »Lošini«.

SPONZORI

Dosađanje aktivnosti Centra glede prezentacije ovčarstva kao materijalne i nematerijalne kulturne baštine, osmišljavanja elemenata u smislu mogućeg stvaranja Muzeja je vrlo dobro suradnja s dokumentacijskim centrom iz Zagreba, očitovalo se što je Centar sada unutar linka Hrvatskih virtualnih muzeja (HVM) http://hvm.mdc.hr/stalna-izložba-tradicijsko-ovčarstvo, 630%3aLUB/hr/info/. Premda je uzimajući maksimalni angažman svih članova Centra, za realizaciju aktivnosti važna je neizostavna podrška sponzora: Europa Nova Mali Lošinj, Garmojaz Nerezine, Gavza Cres, Grad Cres, HTZ-Uprava za kulturni turizam, Katedrala Cavkavskog sabora Cres-Lošinj, Uprava za posebne oblike turizma i turizam na kontinentu, Ministarstvo mora, Uprava za otocni i priobalni razvoj, Poljoprivredna zadruža Cres, Rigović Cres, Tiskara Zambelli Rijeka, Udruga »Philip Stone Center« Garmojaz, POŽ – UO za graditeljstvo i zaštitu okoliša te UIP za turizam, Zaglav Martinićka, Zagrebkačka banka, Zavijatico društvo »Sv. Frane« Nerezine, TZ Grada Cres-a i TZ POŽ-a.

Mladi s pažnjom prate obradu vune